

بررسی نقش فضای شهری و معماری در ایجاد احساس امنیت

شیوا دانشور^{۱*}

دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

خلاصه

بشر در طول اعصار و قرون همیشه در پی اتخاذ تدابیری جهت مبارزه با پدیده بزه و نا بهنجاری اجتماعی و پیشگیری از وقوع آن بوده است. امنیت به عنوان یکی از نیازهای اساسی شهروندان در ساختارهای شهری به شمار رفته و از اهمیت ویژه‌ای به واسطه در برگیری احساس آرامش و آسایش محیطی برای شهروندان برخوردار است. توسعه بی‌رویه شهری، افزایش وسایل نقلیه و زوال محیط زیست، اثرات زیان‌باری را بر ساختار محیطی - کالبدی شهر و در نتیجه سلامت جسمی - روانی شهروندان وارد کرده است. از این رو در مطالعات و پژوهش‌های شهری همواره امنیت به عنوان یکی از شاخص‌های مهم کیفیت زندگی، مورد توجه برنامه‌ریزان و شهرسازان قرار گرفته و در این خصوص نظریه‌های متنوعی نیز ارائه شده است. یکی از راهبردهای مهم پیشگیرانه از جرم و ایجاد امنیت روانی در محیط شهری، پیشگیری از طریق معماری شهری و طراحی محیطی است؛ طراحی مناسب و کاربردی مؤثر از فضا و محیط ساخته شده که منجر به کاهش فرصت‌های مجرمانه، ترس از جرم و بهبود کیفیت زندگی و موجب امنیت روانی در محیط می‌شود. در حقیقت احساس عدم امنیت، مانعی جدی در برابر فعالیت‌های اجتماعی شهروندان به ویژه در مکان‌های خاص خواهد شد که خود از یک سو موجب تداوم و تشدید ناهنجاری‌های اجتماعی می‌گردد و از سوی دیگر تنزل ارزش‌های هویتی و کاهش سرمایه اجتماعی خواهد گردید. لذا بررسی و شناسایی عوامل تأثیرگذار در این راستا از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. در این مقاله به دسته‌بندی عوامل مؤثر در شکل‌گیری احساس عدم امنیت در فضای شهری و هم‌چنین شناسایی این عوامل در فضاهای شهری پرداخته شده و نقش طراحان و معماران در کیفیت زندگی شهری و رضایت مندی از فضای سکونت مورد بررسی قرار گرفته شده است.

کلمات کلیدی: فضای شهری، احساس امنیت، آسایش محیطی، معماری شهری، طراحی محیطی

Email: shiva.daneshvar69@yahoo.com^۱